

Veileder - Hvilke bilag skal brukes

BERGEN
KOMMUNE

Table of contents

- 1 Bilag x - Krav om arbeidsinkludering
- 2 Bilag x - Grunnleggende menneskerettigheter i leverandørkjeden (2 bilag)
- 3 Bilag x - Krav til emballasje av varer
- 4 Bilag x - Krav til transport av varer og tjenester
- 5 Bilag x - Lønns- og arbeidsvilkår
- 6 Bilag x - Seriøsitetskrav
- 7 Bilag x - Vilkår om bruk av lærlinger
- 8 Samfunnsansvarskrav til registrering i Mercell Krav [Plukklister]

1 Bilag x - Krav om arbeidsinkludering

Bilaget skal brukes for å stille krav om arbeidsinkludering.

Bergen kommune har besluttet at det ved alle kontrakter (uavhengig av verdi) skal vurderes å stille krav om arbeidsinkludering. Der arbeidsmarkedsbedrifter kan levere varer eller tjenester skal det også vurderes om kontrakten kan reserveres (jfr. anskaffelsesforskriften § 8-8, § 16-9 eller § 30-3 (identiske bestemmelser)). Å stille krav om arbeidsinkludering er en hovedregel i kommunen og kravet skal stilles om kontrakten er egnet og det er forholdsmessig. Man skal altså ta utgangspunkt i at kontrakten skal gjennomføres med krav til arbeidsinkludering, med mindre man finner tilstrekkelige tungtveiende argumenter for ikke å gjøre det. Det skal begrunnes skriftlig dersom en kommer til at kontrakten ikke skal gjennomføres med krav til arbeidsinkludering.

Les mer i veileder for samfunnsansvar i anskaffelsene under punkt 8.

2 Bilag x - Grunnleggende menneskerettigheter i leverandørkjeden (2 bilag)

Bilaget gjelder leverandørens ansvar for å følge internasjonale standarder for ILO's kjernekonvensjoner, FNs barnekonvensjon og arbeidsmiljølovgivning i produksjonsland. Det stilles krav til egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Bilaget skal brukes på alle kontrakter på DFØs høyrisikoliste, som inkluderer:

- Kjøp av bygg- og anleggsmaterialer (stein, trevirke og metall)
- Kjøp av elektronikk og IKT
- Produkter som inneholder konfliktmineraler
- Kjøp av mat og drikke (frukt, grønnsaker, kaffe/te/kakao)
- Kjøp av medisinsk forbruksmateriell/utstyr
- Kjøp av kontorrekvisita
- Kjøp av leke- og idrettsutstyr
- Kjøp av møbler
- Kjøp av tekstiler, arbeidsklær og fottøy
- Kjøp av biler og andre kjøretøy

Det kan være grunn til å stille krav i kontrakter utover ovennevnte liste hvis produktene eller tjenestene som skal anskaffes er arbeidsintensivt og/eller det er sannsynlig at varene/tjenestene produseres i lavkostland.

Det er to bilag man må velge mellom:

1. Det ene bilaget (kategori 1) skal brukes for alle avtaler der enten
  - leveranseperioden (fra kontraktsignering til hele ytelsen er forventet levert) er kortere enn 3 måneder, eller
  - der totalverdi er under NOK 2 millioner (ekskl mva)
  - der en er usikker på om det er risiko (ikke p DFØs risikoliste), men ønsker å stille krav for

sikkerhetsskyld og verdi og varighet er relativt lav

2. Det andre bilaget (kategori 2) skal brukes for alle avtaler som ikke faller inn under kategori 1 (typisk rammeavtaler, entrepriser etc).

Les mer her.

Merk: Det er mulig å stille kravene som kvalifikasjonskrav, men det bør i så fall gjøres etter nærmere vurdering og i dialog med Sentral samfunnsansvarsgruppe. Det skal kun gjøres i modne bransjer hvor ikke kun en leverandør vil kunne oppfylle kravene.

3 Bilag x - Krav til emballasje av varer

Bilaget skal brukes i alle relevante vareanskaffelser. Kan vurderes benyttet i tilpasset versjon i tjeneste- og bygg- og anleggsanskaffelser, men malen er ikke tiltenkt den typen kontrakter.

4 Bilag x - Krav til transport av varer og tjenester

Dette bilaget inneholder krav og veiledning om hvilke krav som skal stilles til kjøretøy i kommunens kontrakter. Bilaget skal brukes både i vare- og tjenestekontrakter. Bilaget skal som hovedregel ikke benyttes på enkeltkjøp.

Når det gjelder bygge- og anleggsplasser gjelder egne regler om utslippsfrie byggeplasser hvor plikt til å stille krav inntre for kontrakter som utlyses fom 2025.

Dette bilaget har ofte behov for en del redigering. Ta opp spørsmål om kjøretøy i dialogmøter med tilbydere i planleggingsfasen og still så ambisiøse krav som markedet tillater.

Oppsummert skal alle små kjøretøy være utslippsfrie allerede - i alle kontrakter som ble og blir utlyst fra 01.01.2022.

Når det gjelder mellomstore kjøretøy skal de være utslippsfrie i kontrakter som lyses ut fom 2025. Inntil 2025 kan det stilles krav om utslippsfritt dersom markedet er modent for det og kontrakten har en viss verdi og varighet. Ellers skal det stilles krav om euro 6 og tilleggskrav som det gis eksempler på i gul veiledningstekst i malen. Det er et alternativ i kontrakter av stor verdi og varighet at det stilles innfasingskrav, der leverandør eksempelvis anskaffer kjøretøy etter kontraktsinngåelsen e.l.

For store kjøretøy skal det stilles krav om Euro 6 og tilleggskrav som det gis eksempler på i gul veiledningstekst i malen. Det kan stilles utslippskrav også her, men det fordrer at markedet er modent for det og at det finnes hensiktsmessige løsninger for lading. Det er et alternativ i kontrakter av stor verdi og varighet at det stilles innfasingskrav for større kjøretøy, der leverandør eksempelvis anskaffer kjøretøy etter kontraktsinngåelsen e.l.

Det er lurt å ikke stille krav om alle tre kjøretøygrupper dersom leverandør kan bruke små og mellomstore kjøretøy. Da kan det medføre at de velger å bruke store kjøretøy med euro 6 istedet. Hva som er hensiktsmessig her bør avklares i dialog og landes før kontrakten lyses ut.

5 Bilag x - Lønns- og arbeidsvilkår

Dette bilaget brukes i alle tjeneste- og bygg- og anleggsanskaffelser uavhengig av verdi. Dette fordi det nesten alltid inntre en plikt etter regelverket til å stille krav (mer om det under).

I varekontrakter med høy tjenesteandel kan det også være relevant å stille krav. I store rammeavtaler for varer vil det som regel være en relativt stor andel tjenestelement i kontrakten, i form av varetransport og annen logistikk.

Etter forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter skal det stilles krav til lønns- og arbeidsvilkår i alle tjeneste- og bygg- og anleggskontrakter over 2,05 mill (følger terskelverdi for EØS-anskaffelser, men terskelverdi ligger ikke høyere for bygg/anlegg eller helse/omsorg).

I tillegg til nevnte forskrift følger det en selvstendig plikt til å stille krav til allmenngjort lønn etter allmenngjøringsloven. Allmenngjøringsloven gjelder i de bransjene hvor lønnen er allmenngjort. Oppdatert liste over hvilke bransjer dette gjelder finner du her: [Minstelønn - Arbeidstilsynet](#). I praksis betyr dette at vi har plikt til å stille krav i alle bygg- og anleggskontrakter uavhengig av verdi.

[Les mer i BK - veileder om samfunnsansvar i anskaffelsene.](#)

6 Bilag x - Seriøsitetsskrav

Bilaget skal brukes i alle bygg- og anleggskontrakter.

I større tjenesteanskaffelser innenfor eksempelvis helse- og omsorg kan en gjerne ta utgangspunkt i disse kravene og tilpasse kravene til aktuelt kontraktsområde.

7 Bilag x - Vilkår om bruk av lærlinger

Bilaget skal brukes når følgende kriterier er tilstede:

- a) Kontrakten har en varighet på mer enn 3 måneder
- b) Kontrakten har en verdi på 2,0 mill eks. mva. eller mer
- c) Kontrakten er en tjeneste- eller bygg- og anleggskontrakt
- d) Kontrakten gjelder ytelser som skal utføres i Norge
- e) Kontrakten omfatter bruk av fagpersonell innenfor en bransje (et fag)
- f) Kontrakten er egnet for bruk av lærlinger
- g) Det er et klart definert behov for læreplasser i faget

Per desember 2020 er det et klart definert behov for læreplasser innen samtlige yrkesfaglige utdanningsprogram.

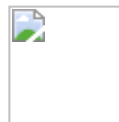
Les mer her (avsnitt 6).

8 Samfunnsansvarskrav til registrering i Merzell Krav [Plukklister]

Dette er en plukklister av samfunnsansvarskrav som egner seg best i kravspesifikasjonen.

Den inneholder tekster som er kvalitetssikret av Sentral samfunnsansvarsgruppe og inneholder følgende tema:

- Krav for malertjenester ved rehabilitering av bygg
- Forbud mot tropisk tømmer og vernet trevirke
- Krav til produkt og utførelse - syntetisk fallunderlag

- Krav om merke for rettferdig handel
- Krav om miljømerke
- Krav til kjemikalier
- Bærekraftige måltider

Særlig når det gjelder krav om merkeordninger bør disse tekstene benyttes. Dette fordi regelverk og KOFA-avgjørelser gjør det lett å trå feil.